

van Utrecht boden zij reeds een proeve aan. Die viel niet in den smaak. Toch voelden zij zich hierdoor niet beledigd, maar lieten zich een nieuwe opdracht gaarne welgevallen. Voor zulk een zelfverloochening mogen onze kerken wel erkentelijk zijn.

Dan — men stelt zich het opstellen van deze leerboeken misschien wel eens wat al te gemakkelijk voor. Rustig voortarbeiten is hiervoor noodig. Snijperntjes zijn hiervoor niet voldoende. En welk mensch heeft tegenwoordig den tijd om aan iets onafgebroken te arbeiden? Waarbij dan nog komt, dat Leeuwarden uitsprak, dat hij het opstellen van het Leerboek voeling zou worden gehouden met de Deputaten voor den „Uitbouw der Belijdenis“. En deze Deputaten hebben in het geheel nog geen positieven arbeid gepresteerd! En nu zwijgen wij nog van het kerkelijk konflikt, dat ook hem, die het groote leerboek had op te stellen, zooveel tijd roofde.

Wij zijn allesbehalve advokaten voor uitstel. Het uitstellen is in onze kerken een kwaad, dat al grooter afmetingen begint aan te nemen.

Men zal ons steeds onder de felste bestrijders daarvan vinden.

Maar in dit geval had de Synode geen keus. Wat niet klaar is, moet uitgesteld worden.

Of men moest tot afstel besluiten, waarvoor niemand ter Synode het opnam.

Doch wanneer uitstel dan toch onvermijdelijk was, garandeerde de benoeming van dezelfde Deputaten het meest, dat het uitstel het kortst zou duren. Inmiddels mag deze zaak niet licht worden opgenomen.

Het zal inzonderheid voor den opsteller van het groote leerboek hard ploeteren zijn om binnen een behoorlijken termijn zijn voltooiden arbeid over te dragen aan de opstellers van het kleinere leerboek.

Wij zien dat eenigszins donker in. En wij weten maar één uitweg.

Laten Curatoren van de Theologische School Prof. Hoekstra, die de opsteller van het groote leerboek is, van Kerstmis 1927 tot de Groote Vacantie 1928 vrijstelling van college geven.

Dit kan duikt ons, zonder al te groote schade voor de Theologische School geschieden. Immers, Dr. Hoekstra is niet pas hoogleraar, maar reeds van 1912 af. De studenten hebben van hem stapels dictaten, zoodat zij niet verlegen behoeven te zijn, wat zij hebben te bestudeeren. Bovendien zijn zijn „Gereformeerde Homiletiek“ en het eerste deel van de „Geschiedenis der Philosophie“ in druk verschenen. De studenten kunnen verder, al staan de colleges voor geruimen tijd stil.

Zoo kan binnen het jaar het groote leerboek af zijn.

Het zal de beide andere opstellers gemakkelijk vallen binnen nog een jaar het kleine leerboek te voltooien.

Dan is alles op tijd voor elkaar.

Mogen wij dit den Curatoren der Theologische School in welwillende overweging geven?

— Aan Oud-Hospitanten van de Vrije Universiteit.

Mag ik als postiljon dienst doen tusschen de tegenwoordige bewoners van het Hospitium en de vroegere?

Bijna allen, die hun gelukkigen studententijd in het Hospitium hebben doorgebracht kennen de trouwe Pauline Bohle.

Drie-en-dertig jaren lang heeft zij de eigenaardigheden van de hospitanten verdragen.

Zij heeft steeds de zichtbare sporen van hun uithouding geduldig uitgewischt.

Boven de gewone heeft zij nog heel veel buitengewone zorgen zich gaarne voor hen getroost.

Met October is nu voor haar de welverdiende rusttijd aangebroken.

De tegenwoordige Hospitanten zouden haar bij haar vertrek gaarne een waardig nadenken aanbieden.

Zij onderstellen, dat het hun kwalijk zou worden genomen, indien ook de Oud-hospitanten niet in de gelegenheid werden gesteld om hieraan mee te werken.

Die onderstelling is immers juist?

Zou eenig voormalig bewoner van het Hospitium kunnen vergeten, hoe Paulien zich voor hem heeft uitgesloofd?

Ik denk, dat menig een dankbaar zal zijn, dat hij op deze wijze voor zijn vroegere onbegrijpenden een soort monument expiatoire kan oprichten.

Vertrouwd mag dan ook, dat niemand binner zich aan de huldiging onttrekken zal.

Het geheim, dat zij het zoo lang in het Hospitium kon uithouden, is ongetwijfeld gelegen in haar liefde voor de Vrije.

Vandaar die onuitputtelijke toewijding. En nu is het kort dag.

Wij schrijven bijna October.

Men stelle dan niet uit zijn gift te zenden aan den fiscus der Commissie, den heer J. C. A. van Loon, Keizersgracht 162, Amsterdam Centrum, post-giro no. 80815.

— Uitgelekt.

Het is toch curieus, dat zoo weinig geheimen zorgvuldig bewaard blijven.

Een plan, zorgvuldig voorbereid en dat bedoelde een verrassing te worden, werd door „Staat en Kerk“, het officieel orgaan van de Hervormde Gereformeerde Staatspartij jammerlijk verklipt. Zij schreef in haar nr van 2 September j.l.:

Telegrammen.

AMSTERDAM, 1 September 1927. Naar wij vernemen, zal Prof. V. Hepp, Hoogleraar aan de Vrije Universiteit en Redacteur van het „Gereformeerde“ weekblad „De Reformatie“, op 31 October a.s. een Hervormingsrede houden in de Roomsche Katholieke Kerk aan het Singel, zulks als contraprestatie voor de door Pater Borromaeus de Greeve, uit het klooster te Woerden, op 29 Augustus in de Gereformeerde Kerk te Koudekerk gehouden Oranjerede.

En hetzelfde blad laat daarover in het nr van 9 September deze ontroerende onthoerzeming hooren:

Toen we dit stuk geschreven hadden, ontvingen we „Staat en Kerk“, waarin ons het optreden van Prof. V. Hepp, Hoogleraar aan de Vrije Universiteit, werd meegedeeld in een Roomsche Kerk te Amsterdam, voor het uitspreken van een „Hervormingsrede“ op 31 October a.s.

En dit als: contra-praestatie! Waarom ook niet? „Soort zoekt soort“. En 'tis nu wel duidelijk, dat de „broeders“ stoelen, ook op den preekstoel, op één wortel des geloofs.

We zijn geen profet, maar dit kunnen we wel zeker zeggen, dat er van een goede Kerk-hervormingsrede niet veel terecht zou komen.

Rome vloekt al degenen, die belijden, wat Luther en de andere hervormers beleiden hebben naar de Schrift: De rechtvaardigmaking door het geloof alleen.

Waarvoor ze ook goed en bloed hebben veel gehad. Rome verandert niet.

Maar dan moet de coalitie-broeder, die in de politiek met haar arm in arm loopt, zeker verandert zijn.

Dat wil zeggen: de Waarheid Gods prijs hebben gegeven en niets meer verstaan van 'geen ons schiedt van de valse Kerk.

In de gescheidene kerken houdt men er niet alleen een on-gereformeerde leer op na, dwaalt men niet ter goeder trouw, maar wordt er op aangestuurd het werk Gods uit vroeger eeuw ongedaan te maken.

Een kind kan zien, waar het afscheidingsbeginzel en het coalitieverband op uitloopt. Rome — Rome — Rome!

We behoeven niet te verwachten, dat één van onze predikanten voor een Hervormingsrede in de Roomsche Kerk zou worden gevraagd. Zij zijn met een drievoudigen vloek vervloekt. En als ze gevraagd werden en deden het, kwamen ze er zeker niet levend meer uit!

Omdat zij buigen voor het Woord en rasechte zonen der reformatie willen zijn in handel en wandel en getuigenis.

Ze zeggen, dat Prof. Hepp er ook de mis zal opdragen, als „contra-praestatie“ voor het werk der Reformatie.

Of het allemaal waar is?

Wij roepen hem toe: Man, loop met je heele afgescheidene kerk naar Rome over.

Want daar ben je op je plaats!

Wij staan hier helms voor een voldongen feit. Wij hebben er ons bij neer te leggen: het is uitgelekt.

Thans is de aardigheid er af en hebben we besloten alles maar te vertellen.

Het zal zoowat een maand geleden zijn, dat de paus bij mij aanbelde. Van het vliegveld in zijn tuin was hij in een non-stop-vliegtuig naar Schiphol gevlogen. Zijn afwezigheid werd in het Vaticaan niet opgemerkt. Slechts enkele getrouwen waren ingewijd. Hij reisde incognito onder den naam van Gravius Meierius. Wie schetst onze verbazing, toen hij zijn wensch te kennen gaf om aan het eind dezes jaars aan de Vrije Universiteit te komen studeren. Doch daar bleef het niet bij. Hij wilde de heele Roomsche kerk zonder slag of stoot Gereformeerd maken. Daarom noodigde hij mij uit om op Hervormingsdag een reformatorische rede te houden in de Roomsche-Katholieke kerk aan den Singel te Amsterdam. Hij zou zorgen, dat die rede per radio zou worden uitgezonden. De nieuwste uitvinding op radiogebied zou daarbij in gebruik worden genomen. Er zouden microfoons worden geplaatst, welke automatisch mijn Hervormingsrede in het Engelsch, Fransch, Duitsch, Italiaansch, Esperanto, Russisch Maleisch, Hottentotsch enz. enz. vertaalden. Daarna zou hij zelf den kansel beklimmen om zijn schapen over de heele wereld op het hart te binden aan mijn opwekking tot reformatie gehoor te geven.

Van dit tot in alle onderdeelen uitgewerkte plan was ik tot in alle onderdeelen van mijn bewustzijn beduusd. Ik meende echter de uitnodiging niet te mogen weigeren. Wij beloofden elkander bij handslag geheimhouding. De paus vertrok op de zelfde wijze als waarop hij gekomen was. Geen haan kraaide ernaar.

Ik had echter buiten den haan van Ds Lingbeek gerekend. Die kraaide tot mijn grooten schrik wel.

Hoe „Staat en Kerk“ er achter gekomen is, weet ik tot op dit oogenblik niet.

Maar ik voelde, dat de mannen van de H. G. S. het niet zoo gelaten zouden aanzien. Ik wilde weten, wat zij in het schild voerden. Daartoe stelde ik mij in verbinding met een journalist, die vernaamd is om zijn detektieve gaven en zijn uithoudingsvermogen. Hij kan b.v. gemakkelijk een week in een schier luchtdedige kast opgesloten blijven en

zich in het leven houden met wat in een klein pie-nie-mandje aan teerkost is gestopt. Reeds na een dag of drie vier ontving ik van hem den volgende brief:

Hooggeleerde Heer,

Uw geëerde orders heb ik uitgevoerd. Bijzonderheden deel ik het liefst mondeling mee. Ik kreeg er de lucht van, dat ten huize van Ds Lingbeek een mysterieuse vergadering zou worden gehouden. De omstandigheden waren mij gunstig. In een onbewaakt oogenblik van de gedienstige, sloop ik de woning van Ds Lingbeek binnen. Ik liep de trap op tot ik bij een kamer kwam, waarop stond: Hoedemaker-museum. Ik nersde eens rond. Een kist droeg het etiket: hoeden van Hoedemaker. Een doos: dassen van Hoedemaker. Kort daarop hoorde ik gestommel. Ik sprong in een ruime kast. Tal van deftige heeren traden binnen, ik schat ze op een twintig. Mannenbroeders, zoo sprak Ds Lingbeek hoorbaar aangedaan: gij hebt het snoode plan vernomen. Wij mogen daarover niet luidelijk blijven. De vaderlandsche kerk vraagt ons goed en ons bloed om dien aanslag te keeren. Ik zal u, Hooggeleerde Heer, zijn heele speech maar niet schrijven, ofschoon ik die stenografisch heb opgenomen. Het belangrijkste voor u is het voorstel dat hij deed en dat met algemeene stemmen werd aangenomen. Het komt hierop neer. Ds Lingbeek zal op 31 October bij den uitgang staan van de kerk, waar U Uw Hervormingsrede houdt. Een schare van getrouwen zal hem als een lijfwacht insluiten. Zijn kleeding zal symbolisch zijn. Hij zal de eerste gekleede jas, welke Hoedemaker heeft gedragen, aan hebben, met de daarbij behorende pantalon. Ook de eerste witte das van Hoedemaker. De eerste hooge zijden van Hoedemaker zal zijn schedel dekken. En zijn tenne zal voltooid zijn door twee linksche schoenen om te verzinnebeelden, dat hij van rechtsch niets moet hebben, van de Neo-Gereformeerden niet, van de Christelijk-Historischen niet. In zijn hand zal hij houden een gele vlag, waarin de woorden: Lieve Roomsche dan separatistisch. Dan zal hij een speech houden met het refrain: al wie met mij mee wil gaan enz. Dan zal hij het land doortrekken om te pogen heel „de“ kerk en heel het volk achter zich te krijgen. Er zal een lawine-tocht naar Rome worden georganiseerd. Ds Lingbeek zal alle volken, welke hij op zijn weg ontmoet, trachten mee te sleuren. Ieder doornemer is verplicht een petroleumkachel-tje mee te dragen, om de sneeuw op de Alpen te doen smelten, teneinde gemakkelijk in Italië te kunnen komen. De overlevenden zullen eerst aan Mussolini hun eerbiedigen groot brengen. Daarna zal hij zich naar het Vaticaan begeven, op den stoel van Petrus toetreden en galmen met zijn plechtigste stem: wie oprijst, is zijn plaats kwijt. Oogenblikkelijk daarop zal hij kardinalen uit de Nederlandsche Hervormde predikanten kiezen. Die zullen in den schoorsteen bladen als „De Reformatie“ verbranden. En zoodra de rook uit de schoorsteen opstijgt zal het volk wel roepen: Vivo Lingbeechiel! In elk geval zullen de Nederlandsche H. G. Sers in een mengelmoes van alle Amsterdamsche dialecten al hossende zingen:

Raume pause (bis)

Laife Linkspain ain.

Wig mittie Sip-ratisten

Laife Linkspain ain enz.

Komt U dit, Hooggeleerde Heer, min gelooflijk voor, dan moet U's Vrijdagsavonds maar eens gaan luisteren bij de kosterij van de Nieuwe Kerk op den Dam. Daar worden op de zolderverdieping de oefeningen gehouden.

De Roomsche leer zal vervangen worden door de Hoedemakersche, maar de Roomsche kerkinrichting zal worden behouden, want, zei Ds Lingbeek, die is toch ook genootschappelijk. En we moeten voor de goede zaak wat over hebben.

Tegen Mei 1928 is een encycieliek te wachten, welke naar de eerste woorden genoemd zal worden: Hoedemakerius scripsit.

Onmiddellijk daarop zal Ds Zandt bij de Tweede Kamer het initiatief-voorstel indienen om het Gezantschap bij het Vaticaan te herstellen.

Hopende, dat deze inlichtingen naar Uw genoegen zijn, verblijf ik met hoogachting

Uw dw.

Hondeneusius.

Hieraan heb ik niets toe te voegen.

Alles is nu compleet uit de doeken gedaan. Den lezer heil.

Het bovenstaande lag reeds gedrukt, toen het nummer van 23 September j.l. van „Staat en Kerk“ werd toegezonden — natuurlijk niet door de Redactie zelf.

Daar lazen wij:

Corrigendum.

Van bevoegde zijde deelt men ons mede, dat ons bericht, als zou Professor Hepp, Hoogleraar aan de Vrije Universiteit, op 31 October a.s. een Hervormingsrede uitspreken in de Roomsche Kerk aan het Singel te Amsterdam, op een mystificatie moet berusten.

Wij hadden ons intusschen over dat bericht niets verbaasd, gezien het feit, dat in de „Gereformeerde“